Intenderet suicidium med cyclizin

Nikolaj Preus Hatting[1, 2] & Peter Martin Hansen[3, 4]

KASUISTIK

1) Afdelingen for Neuroanæstesi og Intensiv Terapi, Odense Universitetshospital
2) Akutlægebil, Sygehus Sønderjylland, Region Syddanmark
3) Præhospitalet, Region Midtjylland, Aarhus
4) Den Landsdækkende Akutlægehelikopter-ordning

Ugeskr Læger 2017;179:V01170022

Cyclizin er et antihistamin af H1-receptorgruppen, der i Danmark bliver solgt som håndkøbspræparat mod transportsyge i pakninger på ti eller 30 stk. I flere lande, bl.a. England, er det receptpligtigt. Anbefalet dosering til personer over 12 år er 50 mg, maksimalt tre gange i døgnet.

Midlet har antikolinerge og antiemetiske egenskaber, men den eksakte virkningsmekanisme er ukendt. Det nedsætter sfinktertonus i øsofagus, nedsætter labyrintorganets følsomhed og påvirker kvalmecentret i mesencefalon. Endvidere har det en sederende effekt, der kan forstærkes af alkohol og flere medikamenter, hvorfor det er mærket med en advarselstrekant. Ved oralt indtag ses effekten efter ca. 30 min med maksimal plasmakoncentration efter to timer.

Der har gennem tiden været eksempler på misbrug af stoffet alene – idet det besidder hallucinogene og euforiske effekter – og i kombination med andre stoffer som f.eks. opioider. Enkelte tilfælde af suicidium er også beskrevet [1-3], men generelt findes der ikke mange publicerede beretninger i litteraturen om overdoseringer eller misbrug, og det regnes overordnet set som et »sikkert« præparat.

Ved doseringer af cyclizin på over 5 mg/kg kan man forvente udtalte bivirkninger af antikolinerg karakter. Tidlig gastrointestinal dekontaminering og administration af aktivt kul er en del af behandlingen, der ellers primært er symptomatisk orienteret med korrektion af pH-værdi og forstyrrelser af elektrolytniveauet, desuden bruges neostigmin som mulig behandling ved alvorlig, hæmodynamisk påvirkning.

I [3] anføres det, at der ikke rutinemæssigt undersøges for cyclizin hos afdøde i Norge, og at forekomsten derfor kan være noget højere. De retsmedicinske institutter i Danmark undersøger rutinemæssigt for cyclizin.

I denne kasuistik beskrives et intenderet suicidium med cyclizin.

SYGEHISTORIE

Ambulance og akutlægebil blev tilkaldt til en 18-årig kvinde med personlighedsforstyrrelse, selvmutilerende adfærd og adskillige selvmordsforsøg bag sig, da hun over for personalet på sit bosted havde tilkendegivet at have indtaget tabletter i suicidalt øjemed. Ud fra antallet af nyindkøbte, tomme pakninger antog man, at hun kunne have indtaget 120 stk. cyclizintabletter a 50 mg. Der fandtes ingen andre medicinpakninger i hendes umiddelbare nærhed.

Hun var somnolent og fik myoklonier ved stimulering, havde pæne farver og var varm og tør, men med udtalt mydriasis. På grund af myoklonierne og transporten var det svært at opnå valide målinger af puls, blodtryk og saturation. Der blev anlagt i.v.-adgang samt påbegyndt væsketerapi, og krampetendensen blev kuperet med midazolam i refrakte doser.

Kort efter ankomsten til akutmodtagelse fik patienten behandlingsrefraktært hjertestop, og efter 77 minutters genoplivningsforsøg blev behandlingen indstillet. I hele forløbet var rytmen pulsløs elektrisk aktivitet. Arteriel blodgas-måling foretaget umiddelbart efter intubation viste svær metabolisk acidose og flg. værdier: pH 6,74, ilttryk 9,8 kPa, partialtryk af kuldioxid 8,0 kPa, laktat 26 mmol/l, hydrogenkarbonat 5,5 mmol/l, calcium 1,54 mmol/l samt kalium og natrium i niveau. Der blev givet stærk bikarbonat, neostigmin og adrenalin i behandlingsforløbet. Patienten blev sufficient ventileret til *end tidal* CO_2 på 4-6 kPa. Initialt blev der givet manuel hjertemassage og senere mekanisk (Lifeline ARM, Defibtech), men fraset tre minutters genkomst af spontan cirkulation efter første dosis neostigmin var behandlingen uden effekt. Ekstrakorporal membranoscillation-behandling blev drøftet med relevante hospitaler, men det blev vurderet, at det ikke var en option.

Tid fra alarmering til ankomst på sygehus var 64 minutter. Tid fra indtag til alarmering var ukendt. Ud fra det tidsmæssige perspektiv og præparatets farmakodynamiske egenskaber må det antages, at maksimal plasmakoncentration blev opnået i tidsrummet nogenlunde svarende til ankomsten til sygehuset.

DISKUSSION

Cyclizin er i Danmark nemt at anskaffe og anses som et harmløst præparat. Det sælges i kiosker, i supermarkeder, på apoteker og i andre forretninger med håndkøbsmedicin. Der er få beskrevne tilfælde af overdoseringer og selvmord i litteraturen – muligvis på grund af manglende undersøgelser herfor.

Set i lyset af manglende effektiv behandling mod overdosering samt præparatets uskadelige ry og lette tilgængelighed bør man overveje, om det skal gøres receptpligtigt, eller pakningsstørrelsen skal nedsættes, så fremtidige tilfælde af selvmord kan undgås.

SUMMARY

Nikolaj Preus Hatting & Peter Martin Hansen:
Intentional suicide with cyclizine
Ugeskr Læger 2017;179:V01170022

Cyclizine is an antihistamine with a sedative effect. In Denmark it is an over-the-counter drug, whereas it is a prescription drug in many other countries. It possesses anticholinergic and antiemetic properties, although the exact mechanism of action is unknown. At doses greater than 5 mg/kg potent side effects of anticholinergic character can be expected. This case report is a description of an intentional suicide with a dose greater than 70 mg/kg.

KORRESPONDANCE: *Nikolaj Preus Hatting.*
E-mail: nikolaj.preus.hatting@rsyd.dk
ANTAGET: 7. februar 2017
PUBLICERET PÅ UGESKRIFTET.DK: 3. . april 2017
INTERESSEKONFLIKTER: ingen. Forfatternes ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med artiklen på Ugeskriftet.dk

LITTERATUR

1. Backer RC, McFeeley P, Wohlenberg N. Fatality resulting from cyclizine overdose. J Analyt Toxicol. 1989;13:308-9
2. Lewin JF, Missen AW, Gwyn SA. A death principally due to cyclizine. Bull Int Assoc Forensic Toxicol 1981;16:23-4.
3. Arnestad M, Eldor KB, Stray-Pedersen A et al. Suicide due to cyclizine overdose. J Analytical Toxicol 2014;38:110-2.